

KUVIKVÉDELEM MAGYARORSZÁGON

...a Magyarországi Kuvik Oltalmi Egyesület 11 éve tartó Kiskunsági Kuvikvédelmi Programjának adatai, tapasztalatai, valamint a hazai állomány becslése országos adatgyűjtés alapján

Csortos Csaba - Hámori Dániel

2014

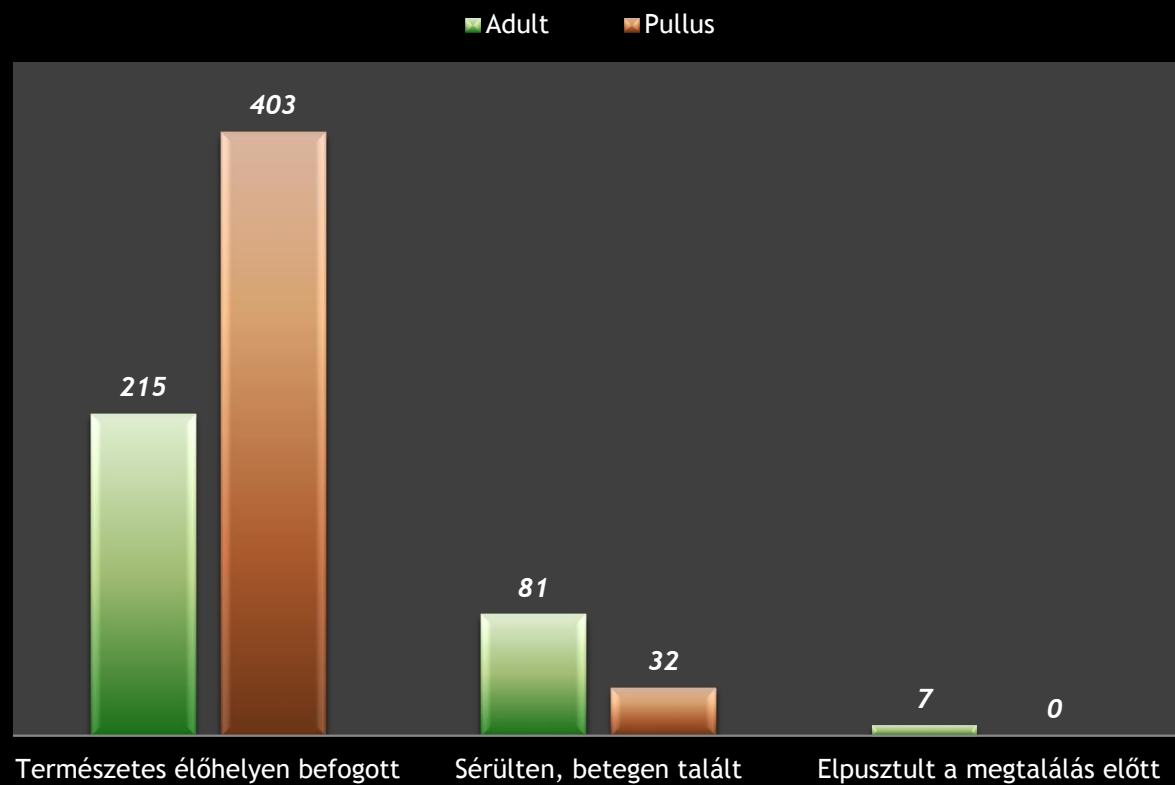
1. KUVIK HAZAI KUTATOTTSÁGA ÉS VÉDELME

„kevésbé kedvelt és
kutatott hazai
fokozottan védett
madárfajok közé
tartozik”

- kevésbé kedvelt a tanyasi emberek szemében (halálmadárként ismerik és üldözik még ma is), és kevésbé „népszerű”
- kevés hazai gyűrűzési adat (2014-ig kb. 1000 gyűrűzött egyed) és visszafogás

Hazánkban gyűrűzött kuvikegyedek kor és befogási körülmény szerinti megoszlása (1990-2013)

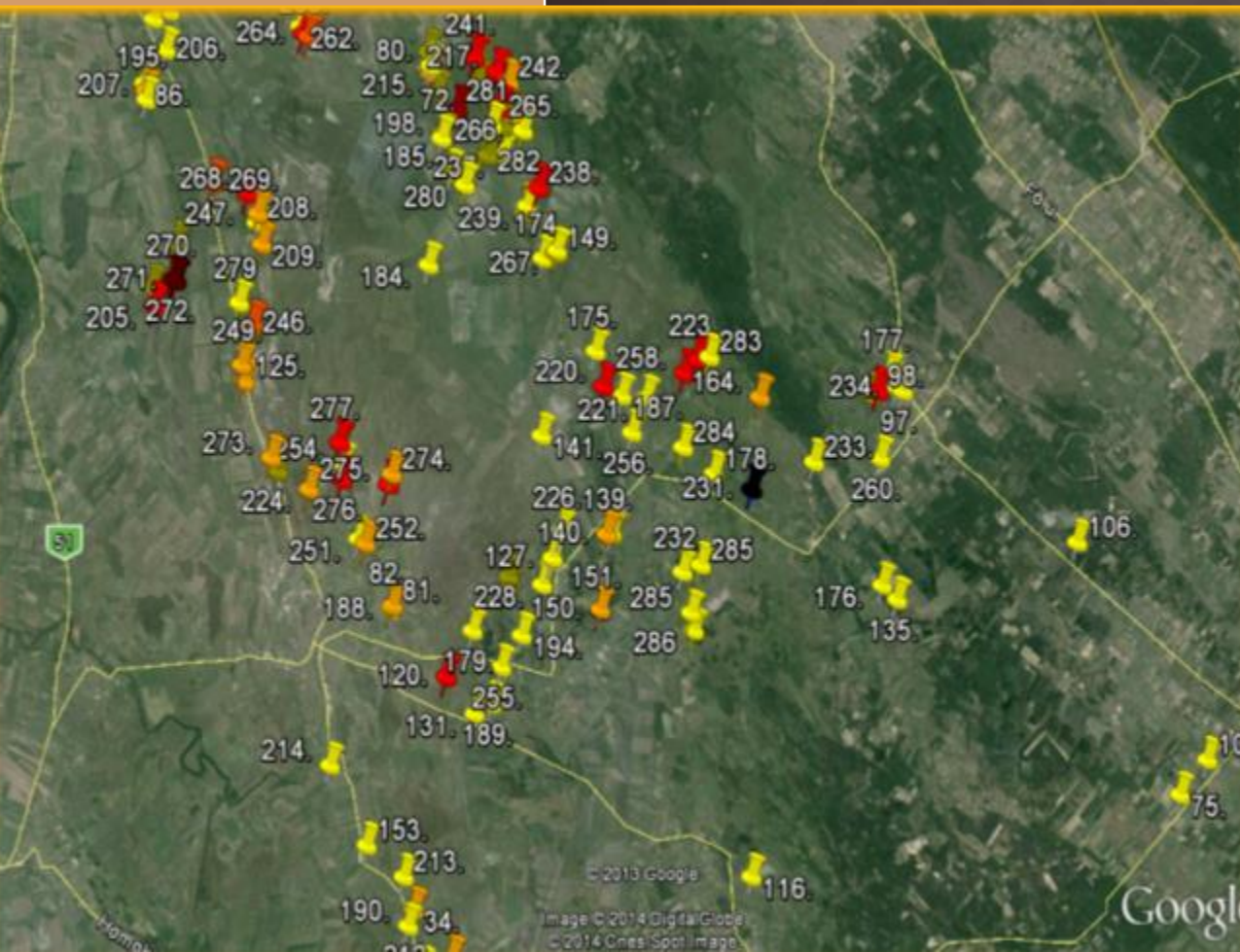
- a kiskunsági kuvikvédelmi program keretében az utóbbi évben gyűrűzött kuvikok száma már megközelíti az évi 80 egyedet

2.

KUVIKVÉDELEM A FELSŐ- KISKUNSZÁGON

A területen 2003-óta végzett védelmi munkák, vizsgálatok:

- ✓ mesterséges odútelep létrehozása és fenntartása
- ✓ potenciális költőhelyek felmérése
- ✓ táplálkozásbiológiai vizsgálatok (kisemlős- és rovarantani)
- ✓ állománybecslés fészkelő helyek regisztrálásával

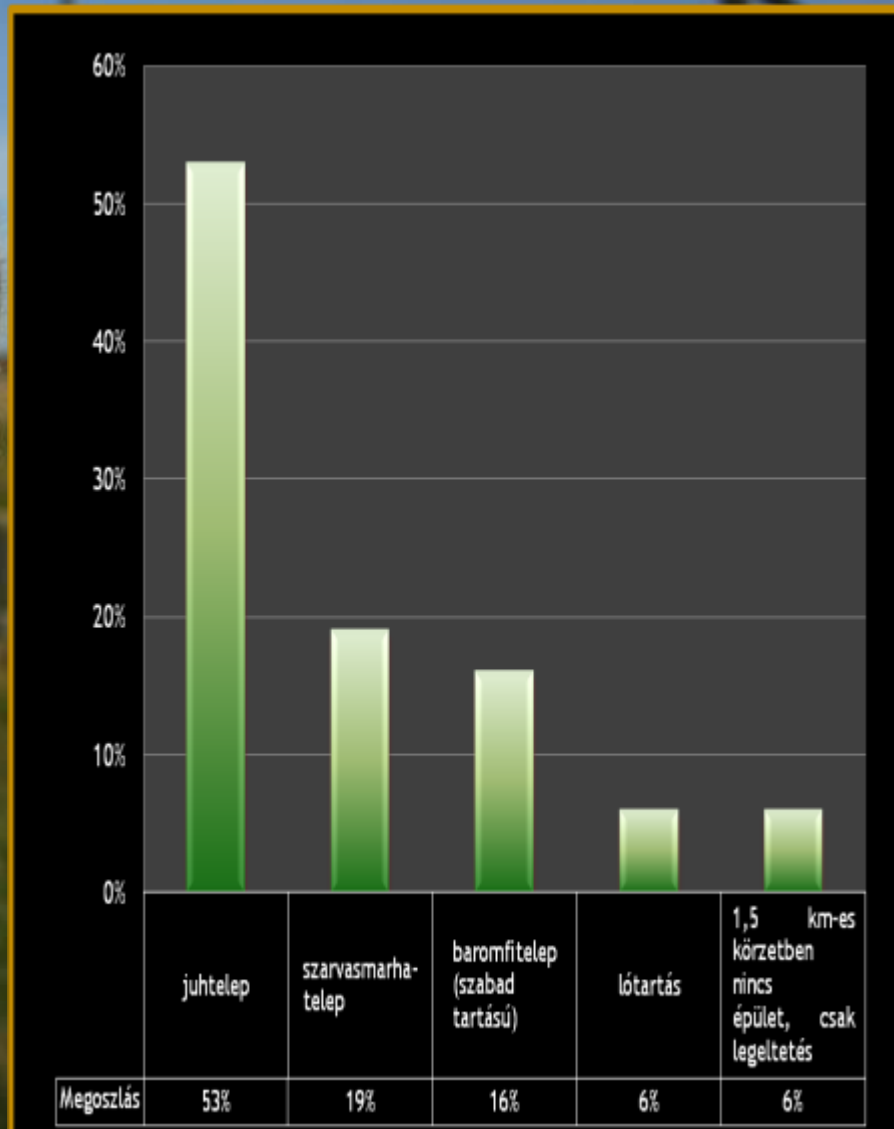
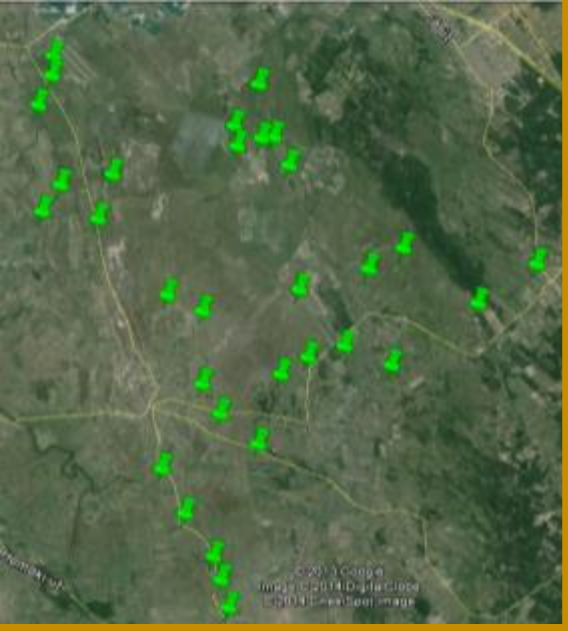
- ✓ odúinkban és épületekben fészkelő kuvikok, valamint fiókaik gyűrűzése

- ✓ biometriai adatfelvételek

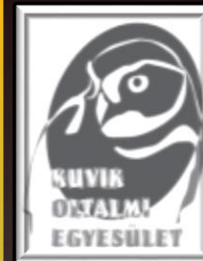
- ✓ lakossággal kapcsolattartás, tájékoztatás, nemzeti parkkal folyamatos kommunikáció és adatszolgáltatás

- ✓ kuvik mellett gyöngybagoly- és füleskuvik számára költőládák kihelyezése

Költőhelyekhez közvetlenül kapcsolódó állattartó telepek megoszlása a Felső-Kiskunsági mintaterület 2013-as revírjei alapján

3. ODÚTELEPÍTÉS SZEMPONTJAI ALFÖLDI TERÜLETEKEN

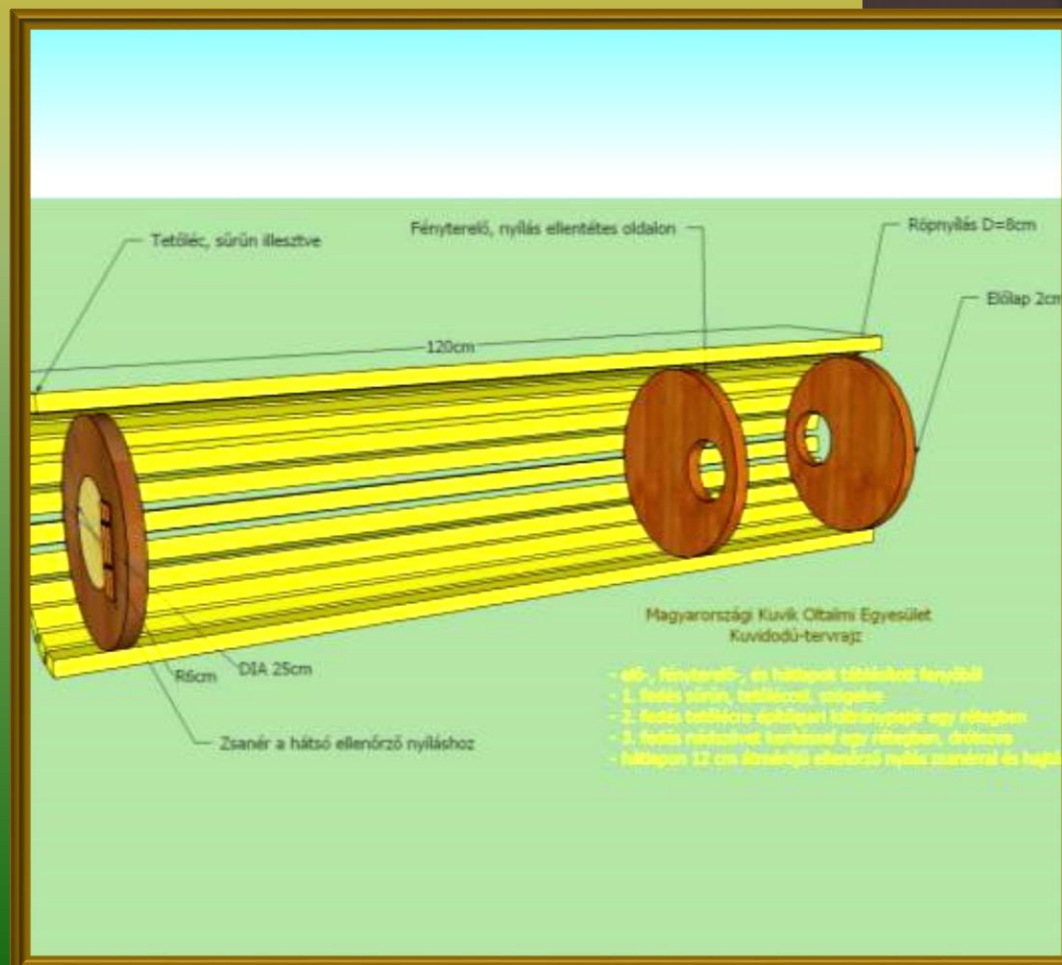

- Odútípus és annak rögzítése, kihelyezése:
- •hengertestes típusú odú
- •legalább 3 méteres kihelyezési magasság lehetőleg ritkább lombzatú, egyedül álló, idősebb faegyedre (nyár és fűzfafajok az eddigi megtelepedések alapján nem ajánlottak)
- •vízszintes oldalára felerősítés lógatva, vagy fixen, min. 2,75 mm-es horganyzott acélhuzallal

- Potenciális revírterület jellemzői 2 km sugarú körben
- •potenciális táplálkozó vagy pihenőterület felé néző, árnyékolt, de jól látható, a madár által könnyen megközelíthető bejárati nyílás
- •az élőhely legyen megfelelően mozaikos (kaszálók, fás legelők, „élő” tanyák)

- Preferált közvetlen élőhelyi jellemzők 500 m-en belül

- •mérsékelt emberi zavarás (emberi tevékenység legalább 50 m-re)
- •nagy létszámú állattartó-telep (juh, szarvasmarha, ló, szabad tartású baromfi)
- •aszfaltozott úttól legalább 200 m-es távolság, szigetelt távvezeték-oszlopok

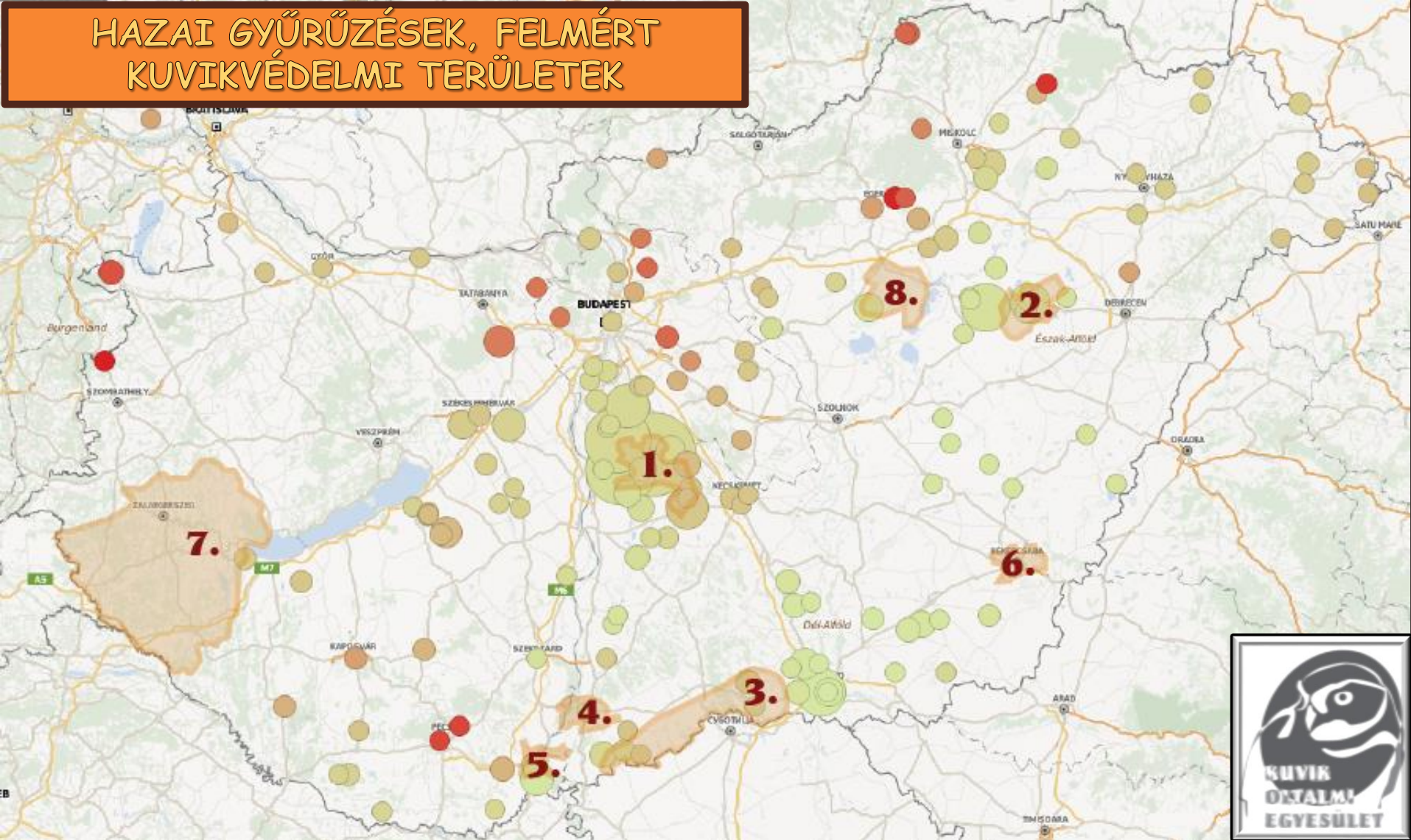
4. HAZAI ÁLLOMÁNY BECSLÉSE

- ◉ ismert szakirodalmi becslés: 1500-3000 pár
- ◉ közismerten alföldi madarunk, de több gyűrűzés hazai hegyvidékeinken
- ◉ hazai becsléshez összesen 8 mintaterületről történt adatgyűjtés

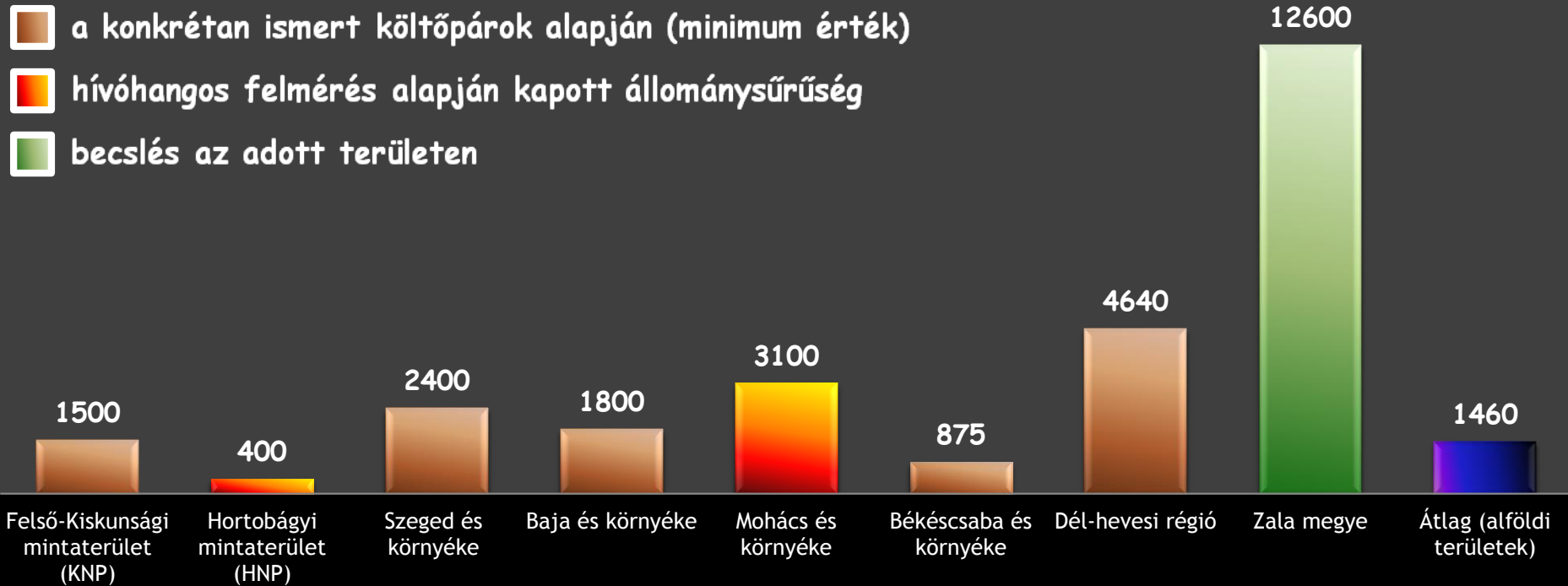
Sorszám	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Időszak	2013	2011-2012	2013	2010-2011	2013	2013	2013	2013
Terület megnevezése	Felső-Kiskunsági mintaterület (KNP)	Hortobágyi mintaterület (HNP)	Szeged és környéke	Baja és környéke	Mohács és környéke	Békéscsaba és környéke	Zala megye	Dél-hevesi régió
Taerület nagysága (ha)	48.000 ha	49.000 ha	180.000 ha	40.000 ha	25.000 ha	35.000 ha	378.400 ha	80.000 ha
Felmérők neve	Kuvik Öntalmi Egyesület	Martin ŠÁLEK, Monika CHRENKO VÁ, Marina KIPSON	Tamás Ádám	Kalocsa Béla, Tamás Enikő Anna	László Csaba	Bozó László, Borbáth Erna	Dr. Klein Ákos	Tóth László
Állomány-felmérés módja	potenciális költőhelyek felmérése	hívóhangos állomány-becslés	potenciális költőhelyek felmérése	potenciális költőhelyek felmérése	hívóhangos állomány-felmérés	potenciális költőhelyek felmérése	potenciális költőhelyek felmérése	potenciális költőhelyek felmérése
Odúkihelyezés	2003-óta folyamatosan	nem történt	nem történt	nem történt	nem történt	nem történt	2012-óta folyamatosan	nem történt
Ismert egyedszám	32 pár	122 pár	75 pár	22 pár	8 pár	40 pár	30 pár	14 pár

HAZAI GYŰRŰZÉSEK, FELMÉRT KUVIKVÉDELMI TERÜLETEK

Sorszám	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Terület megnevezése	Felső-Kiskunsági mintaterület (KNP)	Hortobágyi mintaterület (HNP)	Szeged és környéke	Baja és környéke	Mohács és környéke	Békéscsaba és környéke	Zala megye	Dél-hevesi régió
Ismert egyedszám	32 pár	122 pár	75 pár	22 pár	8 pár	40 pár	30 pár	14 pár

Kuvik állománysűrűségére vonatkozó összesített adatok (ha/pár)

- a 7 felmért alföldi terület felmért párszámainak területarányos számítása
- domb- és hegyvidéki területek esetében a zalai megyei adatokkal kalkuláltunk
- alföldi felmért területek összesített, területarányosan viszonyított párátlaga: 1460 ha/pár

○ Tehát az alföldi területeken (6.000.000 ha) kb. 4100 pár, a további 3.300.000 hektárnyi domb- és középhegyvidéki területen a zala megyei adatok alapján kb. 250 pár élhet. A rendelkezésre álló adatok alapján tehát a hazai állomány 4000-5000 pár közöttire becsülhető az aktuális, rendelkezésünkre álló, különböző módszereken alapuló felmérési eredmények alapján!

5. GYŰRŰZÉSI EREDMÉNYEK ÉS BIOMETRIAI ADATOK A KOE MŰKÖDÉSI TERÜLETÉN

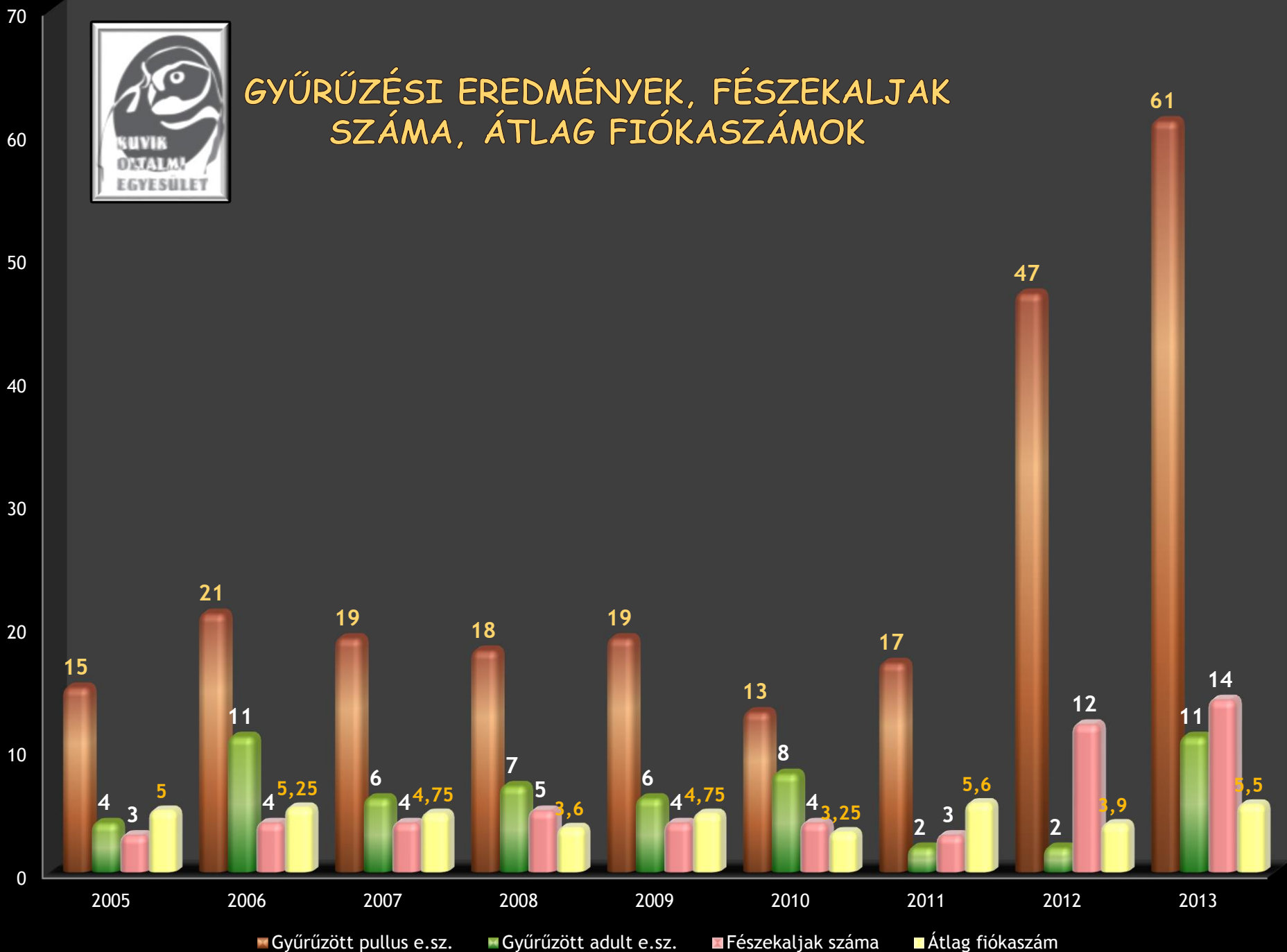
- 2003 óta összesen 57 *adult* és 230 *pullus* kuvik gyűrűzése (*hazai gyűrűzések 30 %-a*) első sorban a kihelyezett odúban
- a biometriai adatok 26 madár mérésén alapulnak (*adult* súly: 12 egyed, *pullus* súly: 30 egyed; nagy szórás)
- megkerülések: 15 visszafogás; ebből 1 kivételével helyi szintű
- Bugyi-Nagykáta (70 km), 2008.05.30.P-2009.01.29. (kéménybe esett, elpusztult)

<u>Kuvikgyűrűzések során végzett biometriai mérések adatai</u>					
kor	nem	súly (g)	szárnyfesztáv (mm)	szárny (mm)	farok (mm)
<i>Pullus</i>		86-151			
<i>Adult 1+</i>	♂	144-151	534-571	161-173	76-85
<i>Adult 1+</i>	♀	162-191	543-605	159-171	70-88
<i>Imm. 1 y</i>			561-576	162-166	71-81
<i>Abszolút értékek</i>			534-605	159-173	70-88

GYŰRŰZÉSI EREDMÉNYEK, FÉSZEKALJAK SZÁMA, ÁTLAG FIÓKASZÁMOK

6. Legfontosabb tapasztalt veszélyeztető tényezők a területen

- élő tanyavilág megszűnése, potenciális költőhelyek átalakulása
- mezőgazdasági épületek modernizációja
- rágcsálóirtó-szerek másodlagos mérgező hatása
- üldözés, költés közben épületek lezárása

7. ÉRDEKESSÉGEK, TAPASZTALATOK

- 2012, Tatárszentgyörgy, egymástól 800 m-re 2 sikeres költés is
- 2006.07.18. Kunpeszér 1+ T, szárny: 171mm, szárnyfesztáv: 605 mm. súly: 191 g
- Kunpeszéren tartós költés 6 éven át, 2005-ben jelölt tojóval
- épületből nehezen átköltöztethető, a veszélyeztető tényezők ellenére is
- füleskuvik gyűrűzve: 2006.07.17. Tatárszentgyörgy 1+ T; ellenőrizve: 2012-ben és 2013-ban is
- kuvikodúban 2 alkalommal gyöngybagoly-megtelepedés (1 esetben tojásrakás, de sikertelen költés), évente 2-3 szalakóta költés kuvikodúban

8. A FAJ VÉDELME T CÉLZÓ AKTUÁLIS TEENDŐK

- elért eredmények és végzett vizsgálatok szakszerű publikációja
- kuvikvédelem „népszerűsítése” a hazai madárvédelmi gyakorlatban
- előre megtervezett kuvik-monitoring a hazai élőhely-típusok egyes mintaterületein, egy időben
- odútelepítés a még megfelelő élőhelyeken, ahol a költési lehetőségek korlátozottak
- lakosság kuvikkal szembeni előítéleteinek csökkentése személyes kapcsolat-kialakítások és tájékoztatás révén

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET ÉS A HAZAI BAGLYÁSZOK MEGTISZTELŐ ADATAIT!

**ELŐADÁS ANYAGÁT
ÖSSZEALLÍTOTTÁK:**

CSORTOS CSABA
KENEZ ATTILA
HORVATH ENDRE
HÁMORI DANIEL

